

Fra: Siv Bakken Steen <siv-bakken.steen@JD.DEP.NO>
Sendt: 17. mars 2017 09:55
Til: Post Barneombudet
Emne: 17/676 Bruk av sikkerhetscelle og BodyCuff overfor mindreårige på Trandum
Vedlegg: Bruk av sikkerhetscelle og BodyCuff overfor mindreårige på Trandum.docx.pdf

Kategorier: Grønn kategori

Se vedlagt dokument
Med hilsen
Justis- og beredskapsdepartementet

Denne e-posten er beregnet for den institusjon eller person den er rettet til og kan være belagt med lovbestemt taushetsplikt. Dersom e-posten er feilsendt, vennligst slett den og kontakt Justis- og beredskapsdepartementet.

This email is confidential and may also be privileged. If you are not the intended recipient, please notify the Ministry of Justice and Public Security, Norway, immediately.

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Barneombudet
Postboks 8889 Youngstorget
0028 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
17/676 - SEK

Dato
17.03.2017

Bruk av sikkerhetscelle og BodyCuff overfor mindreårige på Trandum

Justis- og beredskapsdepartementet viser til brev 19.01.2017 vedrørende bruk av sikkerhetscelle og «Bodycuff» overfor en mindreårig på Politiets utlendingsinternat på Trandum.

Grunnet taushetsbelagte helseopplysninger i saken, vil vi hovedsaklig uttale oss på generelt grunnlag.

Hjemmelsgrunnlag

Utlendingsloven og utlendingsinternatforskriften inneholder ikke egne regler om innsettelse på sikkerhetsavdelingen/sikkerhetscelle eller bruk av maktmidler overfor mindreårige. Det følger imidlertid av utlendingsinternatforskriften § 3 tredje ledd at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle beslutninger og handlinger som berører barn som oppholder seg på internatet. Dette gjelder også ved bruk av tvangsmidler og maktmidler. Bestemmelsen er i samsvar med Barnekonvensjonens artikkel 3 nr. 1.

Innsettelse i sikkerhetsavdeling er regulert i utlendingsloven § 107 femte ledd, forskrift om Politiets utlendingsinternat (utlendingsinternatforskriften) og hovedinstruks for Politiets utlendingsinternat.

Postadresse Kontoradresse Telefon - sentralbord
Postboks 8005 Dep Gullhaug Torg 4a 22 24 90 90
0030 Oslo 0484 Oslo Org.nr.: 972 417 831

Saksbehandler
Siri Eide Krosby
951 08 127

Det følger av utlendingsloven § 107 femte ledd bokstav b at en utlending kan plasseres i særlig sikret avdeling eller sikkerhetscelle når det er strengt nødvendig for å opprettholde ro, orden eller sikkerhet, eller sikre iverksetting etter lovens § 90. Det følger videre av bestemmelsen at slik plassering forutsetter at andre mindre inngripende tiltak forgjeves har vært forsøkt eller åpenbart vil være utilstrekkelig. Tiltaket kan ikke brukes når det vil være et uforholdsmessig inngrep. Slike tiltak skal brukes med varsomhet. Politiet skal fortløpende vurdere om det er grunnlag for å opprettholde tiltaket.

Nærmere retningslinjer er gitt i utlendingsinternatforskriften § 10. Det fremgår her at utlending kan plasseres i særlig sikret avdeling eller i sikkerhetscelle når det er strengt nødvendig av hensyn til ro, orden eller sikkerhet, eller for å sikre iverksetting etter utlendingsloven § 90, når

- a) utlendingen kan innebære fare for sin egen eller andres sikkerhet,
- b) det er fare for rømning fra internatet,
- c) det er fare for skade på eiendom,
- d) utlendingen antas å være smittefarlig eller er diagnostisert med smittsom sykdom, eller
- e) utlendingen etter skriftlig erklæring selv ønsker det av sikkerhetsmessige grunner som anses fyllestgjørende.

Uttalelse fra lege skal så vidt mulig innhentes og tas i betraktning ved vurdering av iverksettelsen og opprettholdelsen av tiltaket.

I hovedinstruks for politiets utlendingsinternat punkt 17.2 er det presisert at bruk av sikkerhetscelle kun skal skje i forebyggende sammenheng, for å beskytte den innsatte selv eller medinnsatte og ansatte, og bare over svært kort tid. Plassering i sikkerhetscelle er et alvorlig inngrep overfor den innsatte og anses som en siste utvei.

Innsettelse i sikkerhetscelle innebærer at utlendingen plasseres i en celle uten møbler, men med madrass. Det er tilgang til toalett på cellen. Det vil være døgnkontinuerlig vakthold og tilsyn gjennomføres etter gjeldende bestemmelser. Utlendingen tilbys mat og drikke på cellen. I den nye modul 3 på Trandum er det mulig å tilpasse sikkerhetsnivået i større grad enn ved den gamle sikkerhetsavdelingen.

Vi gjør oppmerksom på at vedtaksmalen for bruk av restriksjoner ved politiets utlendingsinternat ble revidert i august 2016. I henhold til malen skal det rutinemessig fremgå at utlendingen er mindreårig og at hensynet til barnets beste er vurdert. Dette sikrer etterrettelighet og etterprøvhetsbarhet av vedtakene. Det følger også av malen at jourhavende jurist i Politiets utlendingsenhet (PU) skal underrettes straks ved innsettelse av mindreårig i sikkerhetsavdeling eller sikkerhetscelle for vurdering av om vedtaket skal opprettholdes.

Innsettelse i sikkerhetscelle er et enkeltvedtak som kan påklages etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI. Politidirektoratet er klageinstans, jf. utlendingsinternatforskriften § 11. Vedtaksmalen inneholder opplysninger om adgangen til å påklage vedtaket.

Nærmere om den konkrete enkeltsaken

Den aktuelle saken gjelder en afghansk gutt på 16 år som ble pågrepet sammen med sine foreldre og en yngre bror for uttransportering til hjemlandet påfølgende dag. Grunnet taushetsbelagt helseopplysninger, kan vi ikke gi et fullstendig bilde av saken. Vi kan derfor kun kommentere enkelte av Barneombudets bemerkninger.

Politiets utlendingsenhet har på forespørsel fra departementet redegjort for hendelsesforløpet, og bakgrunnen for innsettelsen på sikkerhetscelle. Deres vurdering er at tiltaket var strengt nødvendig, og klart til barnets beste. Oppholdet på sikkerhetscellen varte i 12 timer.

Barneombudet viser i sin henvendelse til at helsepersonell skal ha blitt forsikret om at ungdommen ikke skal ha blitt satt på sikkerhetscelle. PU opplyser at det er ukjent for dem at helsepersonell skal ha fått en slik forsikring.

Dessverre fremgår det ikke av vedtaket om innsettelse på sikkerhetscelle at lege var kontaktet i forkant av innsettelsen. PU understreker at de gjennom hele guttens opphold på Trandum hadde kontinuerlig kontakt med helsepersonell og at legen var kjent med de tiltakene som ble iverksatt underveis for å sikre at han ble ivaretatt på en så god måte som mulig. Barnevernstjenesten ble kontaktet ved innsettelse på internatet, og deres anbefaling vedrørende oppfølging av gutten ble fulgt.

Hva angår ledsagerutstyr, ble dette iført gutten ved avreise fra internatet. Det ble besluttet under flyturen at det var forsvarlig å ta av utstyret. Bruken av ledsagerutstyret er dokumentert i form av skriftlig rapport av 13. august 2016.

Statistikk

Barneombudet har bedt om statistikk over antall mindreårige plassert på sikkerhetscelle og bruk av ledsagerutstyr i perioden 2014 – 2016. Politiets utlendingsenhet har opplyst i brev av 1. februar at det ikke foreligger andre tilfeller hvor mindreårige er plassert i sikkerhetscelle utover den aktuelle enkeltsaken.

I perioden 2014 – 2016 er det blitt uttransportert 1704 mindreårige. PU har ikke statistikk over bruk av maktmidler under uttransport. Tilbakemeldingen er imidlertid at det forekommer svært sjelden at maktmidler må brukes overfor mindreårige.

Avsluttende kommentarer

Maktmidler og innsettelse på sikkerhetscelle er inngripende tiltak, og skal brukes med særlig varsomhet overfor mindreårige. Vi har stor forståelse for at slike tiltak kan virke skremmende for den det gjelder, og setter pris på Barneombudets engasjementet i saken.

Gjennomgangen ovenfor viser at det svært sjelden er behov for bruk av maktmidler under uttransport og innplassering på sikkerhetscelle. Vi mener likevel at det er viktig at politiet har adgang til å benytte slike type tiltak overfor mindreårige i saker hvor det anses strengt nødvendig og hvor mindre inngripende tiltak har vært forsøkt eller er åpenbart utilstrekkelige. Politiet vil alltid foreta en konkret vurdering av behovet for et så inngripende tiltak, og hensynet til barnets beste skal alltid inngå som et grunnleggende hensyn i vurderingen. Vi bemerker i denne sammenhengen at opphold på sikkerhetscelle medfører tettere oppfølging fra personalet enn ved en ordinær avdeling, nettopp for å kunne ivareta personer i en ekstra sårbar situasjon i på en så god måte som mulig.

Terskelen for å sette barn på sikkerhetscelle er, og skal alltid være, svært høy.

Vi har merket oss Barneombudets anbefaling om å gå i gjennom regelverket for maktbruk overfor barn som er pågrepet eller fengslet etter utlendingsloven. Anbefalingen tas med videre i forbindelse med arbeidet med å endre utlendingslovens regler om tvangsmidler.

Vi bemerker avslutningsvis at Politidirektoratet i Tildelingsbrevet 2017 er gitt i oppdrag å etablere et eget senter for internering av barnefamilier som skal uttransporteres. Senteret skal ligge utenfor Trandum, og ha et mer sivilt preg enn dagens familieenhet på Trandum.

Sivilombudsmannen har videre i brev av 20.2.2017 anbefalt at internatet sørger for en stedlig tilstedeværelse av psykolog eller psykiater, noe Utlendingsinternatet følger opp og utreder mulighet for. Alle innsatte skal dessuten ha en helsesamtale med sykepleier før de forlater internatet. Helsepersonellet har kamera tilgjengelig, og skal i henhold til gjeldende rutine dokumentere og journalføre eventuelle tegn på skader.

Med vennlig hilsen

Dag Egil Adamsen
avdelingsdirektør

Siri Eide Krosby
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur